

**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

**YUKIO
MISHIMA**

**O DIMINEAȚĂ
DE IUBIRE PURĂ**

Traducere din limba japoneză și note de
ANDREEA SION

HUMANITAS
fiction

POVESTE PE UN PROMONTORIU

Această trăsătură a caracterului meu a mai pălit și s-a mai domolit cu timpul, deși chiar și acum a rămas adânc înrădăcinată în mine: din copilărie și până în adolescență, nu pregetam să petrec chiar și o zi întreagă cufundat în visare. Cineva care n-a cunoscut această experiență aparte a unei vieți în care totul se supune reveriei nu poate considera o astfel de îndeletnicire decât ca peste măsură de periculoasă; de aceea, tatăl meu și bunica, îngrijorați de viitorul meu și în același timp supraestimându-mi inteligența, s-au gândit că trebuie, pentru a o stimula, să distrugă pânza de păianjen care înfășurase aripile tinerei libelule, astfel încât să permită potențialului meu înnăscut să zboare în voie. Au îndepărtat toate obiectele neobișnuite care mă înconjurau. Începând cu cartea mea cea mai dragă, *O mie și una de nopți* (din care pe copilul ce eram îl fermecaseră nu *Aladdin și lampa fermecată* sau *Călătoriile lui Sindbad marinarul*, ci frumusețea neasemuită a scenei care descria infidelitățile soțiilor regelui Shahriar sau povestirea despre regele din Insula de Abanos) și povestirile crude ale Fraților Grimm, apoi o statueta grotescă a unei divinități malefice din Pacificul de Sud, o cutie de bijuterii din abanos pe care o foloseam pe post de sicriu pentru păpuși când mă jucam

de-a înmormântarea cu verișoara mea, și încă multe altele. Mi-au fost confiscate toate aceste obiecte la care țineam, însă care, în ochii adulților, păreau cel puțin nesănătoase. Și totuși, dacă stăm să ne gândim, care este criteriul de nezdruncinat al sănătății și normalității? Oare ceea ce este normal pentru adulți trebuie neapărat să fie normal și pentru copii? Și invers, există vreo rațiune pentru care ceea ce copiii consideră normal în sufletul lor trebuie să fie așa și pentru cei mari? O astfel de opoziție între copii și adulți poate isca foarte ușor neînțelegeri la unele persoane. Chiar așa – neînțelegeri. Deoarece criticile pe care adulții le aduc pornesc de la premisa că ei guvernează universul copiilor. Și bunica, și tata (mama era singura care mă înțelegea) au căzut în aceeași capcană, m-au înțeles greșit și, ca atare, m-au tratat greșit. Visarea niciodată nu m-a împiedicat să zbor. De multă vreme mă înălțasem în zbor, însă era alt fel de zbor decât își imaginau ei. Privindu-mă cufundat în visare, n-aveau cum să-și închipuie din afară călătoria mea, cu aripile larg întinse, pe infinita boltă cerească, de la o constelație la alta. Au smuls de pe mine ceea ce li se părea o pânză sclipitoare de păianjen, numai că acelea erau aripile mele, mai fragile ca ale unei efemeride. De fapt, ei erau cei care împiedicau zborul natural al frierii mele. Însă, de multe ori, eșecul unei acțiuni este compensat de valoarea scopului pe care-l are. Și în cazul meu, efectele au fost benefice: am ieșit dintr-o visare care până atunci fusese strict pasivă și am căpătat curajul să mi-o asum. Trebuia să-mi scriu singur cele *O mie și una de nopți*, fără a aștepta să-mi ofere cineva cărțile. Am evoluat de la îngăduirea visării la curajul de a visa... Există un anumit tip de curaj care nu poate fi dobândit decât trecând prin etapa îngăduirii.

Într-un colț al Peninsulei Bōsō se află o plajă puțin cunoscută, numită Golful Bâtlanilor (chiar dacă acolo nu mai poposesc de mult stoluri de bătlanii). În pofida formei superbe a promontoriului, a eleganței liniei țărmului și a intrării în micul golf, pe scurt, în pofida frumuseții peisajului, Golful Bâtlanilor era subapreciat, mai ales în comparație cu alte plaje despre care se vorbea mult în acea vreme. Îl vizitau doar câțiva pictori și iubitori de frumos. Pentru că pe toți îi încânta tocmai faptul că golful nu era cunoscut de multă lume, nu încercau să-l facă mai cunoscut, ba unii chiar se fereau să-l pomenescă în fața prietenilor. Însă motivul pentru care locul rămăsese relativ neștiut nu ținea doar de atitudinea oarecum francmasonică a celor ce voiau să-l protejeze; peisajul însuși avea o frumusețe retrasă, o frumusețe greu de remarcat de către cei care căutau să se folosească de astfel de locuri ca de un paravan pentru petrecerile lor lumești.

Acolo mi-am petrecut eu vara, la vârsta de unsprezece ani, împreună cu mama și cu sora mea mai mică. Deși aveam o inteligență precoce, eram bolnăvicios și plâpând și nu eram mai dezvoltat fizic decât un copil de șapte ani. Mă îngrijora faptul că nu mai creșteam odată, dar mă și mângâia. În acea vară am mers la Golful Bâtlanilor și nu undeva la munte, așa cum obișnuiam, pentru ca eu să învăț să înot. De multă vreme doctorul îmi interzisese să mă expun la soarele arzător de pe plajă, însă tatăl meu a hotărât să nu-l mai ia în seamă. Nu-mi lipsea nici profesorul de înot, de vreme ce tutorele meu, Okonogi (pe care eu îl strigam, cu afecțiune, Okotan) provenea dintr-un sat de pescari. Am plecat de la Tōkyō pe la jumătatea lunii iulie.

Eram și eu nerăbdător să mergem la Golful Bătlanilor: eram pregătit să înfrunt valurile cu acea bucurie îndrăzneță care, în visele noastre, ne face capabili să călărim sau să cântăm la vioară, chiar dacă n-am învățat asta niciodată; îmi închipuiam, în același timp, și sentimentul de victorie pe care l-aș fi avut când aș fi ajuns să stăpânesc tehnica înotului. Nu era prima oară când vedeam marea, însă mi se părea că descopăr în ea ceva ce nu găseam în munți – ceva ce mă atrăsese încă de multă vreme, dar nu putusem avea. Lucrul acesta mă înspăimânta și cu atât mai mult mă fascina. Îmi lipsea curajul de a mă cufunda în bulboana tuturor posibilităților care mi se înfățișau. Mi se părea că aș profana-o. Eram nespus de fericit așa, străduindu-mă din răputeri să evit lecțiile de înot și petrecându-mi zilele pierdut în contemplarea mării. Noapte de noapte, în vila îndepărtată de la poalele colinei, îmi răsuna în urechi vuietul valurilor, ca o eternă misă, și visam că marea invadea pământul, pe neauzite, urcând până la veranda noastră. În grădina inundată, vedeam înotând bancuri de mici pești roșii pe deasupra stratului de flori-de-piatră. De acasă nu se vedea plaja, ci doar, în depărtare, largul mării, cerul și promontoriul. Deasupra intrării în micul golf mereu se opreau să-și tragă suflul, în călătoria lor, fâșii de nori strălucitori. Vegetația promontoriului își schimba ușor nuanțele de-a lungul zilei. La amiază părea mai degrabă de un indigo calm, însă când soarele începea să apună și întreg golful era învăluit într-o lumină tristă, căpăta prospețime.

Eram deja de o lună aici. Okotan capitulase în fața îndărătniciei mele și renunțase să mai încerce să mă învețe să înot; în schimb, sau poate tocmai de aceea, se concentra pe teme mele de vacanță, spre bucuria mea.

În acea dimineață am pornit devreme spre plajă, eu, mama, sora mea mai mică și Okotan, care căra umbrela de soare. Rămășița a verii, căldura era în toi. Ca să ajungem în oraș, trebuia mai întâi să coborâm pe o potecă, printre ierburi din care se ridica o umezală înăbușitoare. Cu toată roua dimineții, ierburile de vară, abundente, și mireasma puternică a crinilor sălbatici, aflați chiar atunci în floare, ne făceau să asudăm. Și în acea zi soarele arzător, incandescent, mergea să întâlnească marea agitată.

Ajunși în satul pescăresc – într-o parte, o mică firmă agățată sub o streășina joasă și negricioasă, pe care scria, cu litere albe, „Tabac“, pe un fond de email roșu, contrasta cu azuriul îndepărtat al mării – mireasma țărnelor ne-a umplut piepturile și am zărit crestele albe ale valurilor gata să se spargă (așa cum vântul ar purta pe deasupra unui gard niște flori albe de trandafir). După ce am traversat un pod, am văzut stoluri de pescăruși adunați în dreptul estuarului nămolos. M-am apropiat în fugă de plajă. „Ai grijă, ai grijă!“, a strigat mama de mai multe ori, în bătaia vântului. În acea clipă, valurile s-au spart într-o explozie de lumină. Apoi s-au întins, cu pași furișți și rapizi, ca și cum ar fi fugărit crabii și musculițele de pe alge... Apa s-a retras din jurul meu. Stând și privind-o absent, am simțit cum mă cuprinde o plăcută stare de prostrație.

Când nu priveam valurile, citeam sub umbrelă. Fire sclipitoare de nisip săreau pe paginile pe care mă străduiam să le țin locului cu pietre, făcând lectura *Comorii din insulă* și mai pasionantă. Mama, îngrijorată să mă vadă așa, a întins mâna în tăcere și mi-a întors cartea cu fața în jos. Eu i-am aruncat o privire de câine căruia i s-a luat osul din față. Din ochi, ea mi-a arătat marea. Neavând

încotro, m-am ridicat. Casca de baie ca o căpșună – aceea era sora mea. Se ținea de o pernă gonflabilă, pe care o trăgea Okotan, și aluneca pe valuri ca un cărăbuș de baltă. Se uita înspre mal și râdea, însă eu, peste sclipirea orbitoare a apei, îi distingeam numai zâmbetul. Am evitat cu lașitate valurile și m-am apucat să construiesc un castel de nisip, împreună cu niște copii mai mici ca mine. Când turnul pe care-l construiseam a început să se usuce și să semene mai mult cu o fortăreață din deșert, mi-am pus capul pe nisip și am mijit din ochi, privind în depărtare vârful unui nor care plutea la orizont. Chiar atunci mi s-a părut că din turnul fortăreței răsună limpede un cântec de trompetă.

Era pe la ora prânzului. La adăpostul umbrelei, am mâncat toți patru niște sandviciuri. „Ia uite, nu e Hatsu?“ a spus mama cu o voce plăcută, întorcându-se. „Ba da, chiar ea este!“ i-a răspuns Okotan, cu gura plină. Hatsu, care ar fi trebuit să stea și să păzească casa, tocmai traversa podul și se îndrepta spre noi, ținând în mână o umbrelă de soare grosolană.

Ne-a căutat puțin cu privirea și, după ce ne-a găsit, a venit să se așeze lângă noi. „Mmm, trebuie să fie tare bun!“ i-a spus surioarei mele, înălțând vocea. Mama a întrebat-o, serioasă: „Ce s-a întâmplat?“ „Păi... a sosit doamna de la Takagi-chō... și acum se odihnește.“ „A, da?“ a spus mama, cu un aer gânditor, în timp ce privea cerul cu nori strălucitori. Mama nu avea o fizionomie ieșită din comun, însă în acea clipă era frumoasă: albeața naturală a obrazilor și a cefei ei mi s-a părut orbitoare și m-a umplut de bucurie. Reflexia mării albastre, cu nuanțe schimbătoare, îi dădea înfățișarea unui spirit care sălășluiește într-o hortensie. S-a întors către mine și mi-a spus:

„Aki-*chan*¹, a sosit strămătușa ta. Să ne întoarcem acasă.“ Am văzut-o imediat cu ochii minții: o văduvă bătrână și grasă, căreia îi plăcea să le stea oamenilor pe cap. Nu avea nepoți și se lua la întrecere cu bunica mea, sora ei mai mare, în dragostea pentru mine și sora mea, atât de compleșitoare, încât de multe ori mă simțeam stânjenit. Îi plăcea să monopolizeze conversația și, de teamă să nu apuce altcineva să-i ia vorba, presăra exclamații la tot pasul – „aa, știi, zău?, vai!, ca să vezi!“ și multe altele. Cu toate că mă ispiteau multele dulciuri și fructe pe care întotdeauna ni le aducea, voiam mai degrabă să mă îndeletnicesc cu fortăreața mea de nisip, încă neterminată. Străduindu-mă să-mi arăt cât mai clar nemulțumirea, i-am spus mamei răspicat: „Nu vreau! Mă întorc când îmi termin castelul!“ Din experiență, mama îmi împărțea capriciile în două categorii, cele pe care era necesar să le reprime și celelalte. De data aceasta a încuviințat blând: „Bine. Ai să vii pe urmă. Dar cât mai curând. Cred că strămătușa va rămâne peste noapte la noi...“ L-a instruit apoi îndelung pe Okotan cum să aibă grijă de mine și a plecat, cu surioara mea și Hatsu. Știam că, dacă umbra căzută pe gânduri, avea obiceiul să răsucescă tija umbrelei pe umăr, cu ambele mâini, ca un copil, iar aceasta scotea un zgomot ușor. Acum, nu străbătuse cinci-șase pași, că umbrela i s-a rotit pe umăr. „Încă o dată!“ m-am rugat eu în gând, cu burta pe nisip. Dar umbrela s-a îndepărtat, fără să se mai rotească, și a dispărut dincolo de pod. „Ce faci?“ mi-a zis Okotan, mirat. „Te strigă prietenii!“ ... Atunci i-am auzit și eu și m-am îndreptat spre ei în grabă, cu un simț al datoriei foarte copilăresc. Lăsându-l pe

1. Diminutiv de la numele Akira; *-chan* este un sufix ce denotă afecțiunea.

Okotan sub umbrelă, m-am apucat cu râvnă de construcția castelului. Marea indigo licărea în bătaia soarelui la amiază. Pe linia unde se spărgeau valurile erau adunați oameni, râzând ca la o sărbătoare. Amestecate cu vuietul valurilor, râsetele lor îmi răsunau în urechi ca niște strigăte de durere. M-am întrerupt de mai multe ori și mi-am ridicat ochii ca să mă încredințez că nu erau țipetele vreunui om care se îneca. Îl vedeam de la distanță pe Okotan, sub umbrelă. Părea nerăbdător să se scalde. Nemaiputând rezista, din nou, unui impuls de generozitate copilărească, am alergat până la el. „Okotan! Okotan!“ i-am zis, găfâind. „Nu vrei să înoți? Poți să mergi! Eu stau aici și te aștept. Am să citesc.“ „Pot?“ a făcut el bucuros, ridicându-se imediat. „Te rog să nu pleci nicăieri, ca să nu te certe mama ta. Ai niște biscuiți în cutia aceea. Dar să nu-i mănânci pe toți!“ „Ăăă... vreau să mă schimb“, am spus, ca și cum tocmai mi-ar fi venit ideea. La adăpostul umbrelei, Okotan m-a curățat de nisip și m-a îmbrăcat rapid, apoi a plecat în grabă către mal, țopăind pe nisipul fierbinte. I-am privit spatele bronzat cufundându-i-se sub linia orizontului.

Rămas singur, m-am întins pe spate și am studiat transparența pânzei umbrelei, clătinată ușor de briză. Din când în când, pe deasupra mai trecea silueta unui nor. Mi se părea că mă aflu sub o cupolă. Briza mării, în care se amestecau firicele sclipitoare de nisip, ca niște semințe de flori, îmi ajungea pe obraji, înmiresmată. Avea în ea ceva ademenitor. N-am mai putut continua lectura. Poate confundam emoția de a simți singurătatea în mulțime cu o invitație. În orice caz, dacă spiritul de aventură, dăunător, pe care mi-l insuflaseră multele cărți citite (chiar cea de sub ochii mei era – ce potriveală! – o carte de aventuri

Cuprins

Poveste pe un promontoriu	5
Haruko	37
Cercul	83
Fluturele	95
Leoaica	117
O călătorie plictisitoare	173
O dimineață de iubire pură	193